

Hallituksen esitys Eduskunnalle lainsäädännöksi ulkomaalaisten oikeudesta kiinteistöjen ja kivennäislöydösten hankkimiseen.

Käytännön oltua aikaisemmin horjuva säädettiin 25 päivänä helmikuuta 1851 annetussa asetuksessa, ettei muilla kuin niillä, joilla oli Suomen kansalaisoikeus, ollut oikeutta Suomessa hankkia ja hallita kiinteätä omaisuutta, elleivät olleet siihen saaneet erityistä lupaa, minkä vuoksi lainhuudatusta ja kiinnekirjaa sellaiseen omaisuuteen myöskään ei saanut muilla ehdoilla kenellekään antaa. Tämä kielto ei kuitenkaan koskenut Venäjän aatelismiehiä eikä myöskään niitä, jotka aikaisemmin olivat saaneet moitteettoman hallinnan kiinteään omaisuuteen. 1851 vuoden asetus on edelleenkin pääkohdissaan voimassa, joskin sitä aikojen kuluessa on muutettu ja täydennetty. Ulkomaalaisten kiinteistönhankkimisoikeutta koskevasta myöhemmästä lainsäädännöstä on mainittava 22 päivänä lokakuuta 1918 annettu asetus, jolla lakkautettiin ne etuudet ja oikeudet kiinteistöjen hankkimisessa ja hallinnassa, joita oli eri säännöksillä annettu Venäjän kansalaisille ja laitoksille, sekä 13 päivänä helmikuuta 1920 annettu laki, jolla kiellettiin antamasta vieraan maan kansalaiselle samoin kuin ulkomaalaiselle laitokselle, säätiölle, yhtiölle, osuuskunnalle tai yhdistykselle tahi muulle sellaiselle yhtymälle, jonka kotipaikka ei ollut Suomessa, lupaa hankkia kiinteistöä Viipurin läänissä, mikäli laillisesti hyväksytyissä ja vahvistetuissa vieraiden valtioiden kanssa tehdyissä sopimuksissa ei toisin määrätty.

Samalla tavalla kuin ulkomaalaisten oikeus kiinteistöjen hankkimiseen on myös

ulkomaalaisten oikeus kivennäislöydösten valtaamiseen ja kaivosliikkeen harjoittamiseen ollut Suomessa rajoitettu. Nykyjään on tästä voimassa 12 päivänä marraskuuta 1883 annetun valtaus- ja kaivossäännön 9 §, jonka mukaan valtauskirjaa ei saa antaa sellaiselle henkilölle, joka ei ole Suomen kansalainen, ennenkuin hän, hakemuksesta, on saanut valtioneuvostolta luvan laillisessa järjestyksessä vallata luvallista kivennäisjohdetta.

Ne säännökset, jotka rajoittavat ulkomaalaisten kiinteistön ja kivennäislöydöksen hankkimisoikeutta ja joita vastaavia säännöksiä on useiden muidenkin maiden lainsäädännöissä, ovat kuitenkin verrattain helpot kiertää siten, että mainitunlaisia omaisuuksia hankitaan sellaisten suomalaisten yhtiöiden ja muiden yhtymäin nimeen, joissa ulkomaalaisilla on määräämisvalta. Sellaista kiertämistä lieneekin ollut kiinteistöihin nähden havaittavissa. Tällaista lainkiertämisen mahdollisuutta silmällä pitäen eduskunta, hyväksyessään edellämainitun 13 päivänä helmikuuta 1920 annetun lain, pyysi hallitusta antamaan eduskunnalle esityksen laiksi siihen suuntaan, että ulkomaalaisille kävisi mahdottomaksi osakeyhtiöiden ja muiden samanlaisten yhtymäin avulla saattaa tehottomaksi ulkomaalaisten maanhankintaa Viipurin läänissä koskeva kielto. Tämän johdosta valtioneuvosto antoi vuonna 1920 asian lainvalmistelukunnan valmisteltavaksi. Sitten valtioneuvosto, lainvalmistelukunnan esityksestä, laajensi lainvalmistelukunnan tehtävää siten, että

lainvalmistelukunnan tuli laatia ehdotus sellaiseksi lainsäädännöksi, jonka avulla koetettaisiin estää ulkomaalaisia kiertämästä 1851 vuoden asetuksessa olevaa kieltä, jonka mukaan ulkomaalaiset eivät saa Viipurin läänin ulkopuolellakaan hankkia ja hallita kiinteätä omaisuutta muuten kuin erityisellä luvalla. Samalla valtioneuvosto antoi lainvalmistelukunnalle toimeksi ottaa harkittavaksi, olisiko ryhdyttävä toimenpiteisiin lainsäädännön uudistamiseksi, mikäli koski ulkomaalaisten oikeutta vallata kivennäislöydös, hankkia ja käyttää vallattua löydöstä sekä harjoittaa kaivosliikettä. Saatuaan asiaa koskevat ehdotukset vuonna 1922 valmiiksi antoi lainvalmistelukunta ne valtioneuvostolle. Sen jälkeen ovat erinäiset viranomaiset ja järjestöt antaneet ehdotuksista lausuntonsa.

Esitykseen sisältyvät lakiehdotukset, jotka tulisivat korvaamaan muun muassa edellämainitut 1851 vuoden asetuksen ja 1920 annetun lain sekä valtaus- ja kaivoslain 9 §:n, on laadittu lainvalmistelukunnan laatimain ehdotusten pohjalla, jotka taasen läheisesti liittyvät Ruotsin vastaavaan lainsäädäntöön vuodelta 1916. Siten on ehdotuksissa etenkin koetettu ehkäistä ulkomaalaisia suomalaisten osakeyhtiöiden avulla kiertämästä niitä rajoituksia, joita heille on säädetty kiinteistön ja kivennäis-

löydöksen hankkimiseen sekä löydöksen käyttämiseen nähden. Tämä on esitetty tahtuvaksi siten, että mikäli ei ole olemassa tyydyttäviä takeita siitä, että ulkomaalaiset eivät voi lakia kiertääkseen hankkia tosiasiallista määräämisvaltaa suomalaisessa osakeyhtiössä, yhtiöllä yleensä olisi oikeus hankkia ja käyttää mainitunlaisia omaisuuksia vain erityisellä luvalla. Samoin on ehdotettu rajoitettavaksi ulkomaalaisten oikeutta hankkia osakkeita sellaisissa suomalaisissa osakeyhtiöissä, jotka jo ennestään omistavat arvokkaamman kiinteistön taikka kivennäislöydöksen. Paitsi suomalaisten osakeyhtiöiden avulla voivat ulkomaalaiset kuitenkin helposti kiertää kysymyksesssä olevia säännöksiä myös suomalaisten avointen yhtiöiden, kommandiittiyhtiöiden, osuuskuntien ja yhdistysten välityksellä. Tätä silmällä pitäen on ehdotuksissa myös rajoitettu mainittujen yhtymien kiinteistön ja kivennäislöydöksen hankkimis- sekä löydöksen käyttämisoikeutta, jos ulkomaalaisilla niissä on tai he voivat niissä saada mainittavan vaikutusvallan. Se poikkeusasema, joka lainsäädännössä on ollut Viipurin lääniin nähden, tulisi ehdotusten mukaan edelleenkin säilymään.

Lakiehdotukset, joista korkein oikeus on antanut lausuntonsa, annetaan täten Eduskunnan hyväksyttäväksi näin kuuluvina:

Laki

ulkomaalaisten sekä eräänlaisten yhtymien, laitosten ja säätiöiden oikeudesta hankkia kiinteistöjä ja kivennäislöydöksiä sekä eräänlaisten yhtiöiden osakkeita.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään täten:

1 §.

Ulkomaan kansalainen taikka ulkomaalainen yhtiö, osuuskunta, yhdistys tai muu sellainen yhtymä tahi laitos tai säätiö älköön, valtioneuvoston kussakin eri tapauk-

sessä antamatta luvatta, Suomessa hankkiko kiinteistöä, vallatko kivennäislöydöstä älköönkä hankkiko tai käyttäkö vallattua löydöstä.

löydöksen
esitetty ta-
ei ole ole-
että ulko-
kseen hank-
taa suoma-
leensä olisi
unitunlaisia
ivalla. Sa-
si ulkoma-
keita sellai-
ä, jotka jo
mman kiin-
sen. Paitsi
ulla voivat
sti kiertää
nyös suoma-
mandiittiyh-
tysten väli-
on ehdotuk-
n yhtymien
i hankkimis-
a, jos ulko-
oivat niissä
n. Se poik-
sä on ollut
ehdotusten
n oikeus on
täten Edus-
luvuina:

eudesta
len

ssa hankkiko
löydöstä äl-
ö vallattua

2 §.

Mitä 1 §:ssä on säädetty olkoon myös voi-
massa:

1) suomalaisesta avoimesta yhtiöstä, jossa
on yhtiömiehenä, ja suomalaisesta komman-
diittiyhtiöstä, jossa on henkilökohtaisesti
vastuunalaisena yhtiömiehenä ulkomaalai-
nen;

2) suomalaisesta osuuskunnasta ja suo-
malaisesta yhdistyksestä, jonka säännöissä
ei ole kielletty ottamasta osuuskunnan tai
yhdistyksen jäseneksi sellaista henkilöä,
yhtymää, laitosta tai säätiötä, josta puhu-
taan 1 §:ssä tai tämän pykälän 1, 3 tai 4
kohdassa, taikka toista sellaista osuuskuntaa
tai yhdistystä, joka, sen mukaan kuin tässä
on sanottu, erityisettä luvatta ei ole oikeu-
tettu hankkimaan, valtaamaan eikä käyttä-
mään sellaista omaisuutta, josta 1 §:ssä
puhutaan;

3) suomalaisesta osakeyhtiöstä, jonka
osakkeet on asetettu haltijalle;

4) suomalaisesta osakeyhtiöstä, jonka
osakkeet on asetettu määrätyle henkilölle,
ellei yhtiöjärjestyksessä, mikäli siinä ei ole
ankarampia säännöksiä, ole ehtoa, että yh-
tiön osakkeista voi vain määräosan, aina
pienemmän kuin neljänneksen osan, tahi jos
yhtiössä on ääniarvoltaan erilaisia osakkeita,
vain niin monta osaketta, että niiden ääni-
luku on pienempi kuin neljäs osa yhtiön
kaikkien osakkeiden ääniluvusta, omistaa
sellainen henkilö, yhtymä, laitos tai säätiö,
josta puhutaan 1 §:ssä tai tämän pykälän 1,
2 tai 3 kohdassa, taikka toinen sellainen
osakeyhtiö, joka, sen mukaan kuin tässä on
sanottu, erityisettä luvatta ei ole oikeutettu
hankkimaan, valtaamaan eikä käyttämään
sellaista omaisuutta, josta 1 §:ssä puhutaan.

3 §.

Sellaiselle henkilölle, yhtymälle, laitok-
selle tai säätiölle, josta puhutaan 1 §:ssä,
älkөөn annettako lupaa kiinteistön hankki-
miseen Viipurin läänissä.

4 §.

Tässä laissa säädettyjä kiinteistön hank-
kimis- sekä vallatun kivennäislöydöksen
hankkimis- ja käyttämisoikeuden rajoituk-
sia älkөөn sovellettako, milloin oikeus kiin-
teistöön tai löydökseen on saatu avio-oikeu-
den nojalla, perintönä tai testamentilla.

5 §.

Jos suomalaisen osakeyhtiön yhtiöjärjes-
tyksessä on sellainen määräys, josta 2 §:n
4 kohdassa puhutaan, älkөөn se estäkö sitä,
joka saa osakkeen avio-oikeuden nojalla
taikka perintönä tai testamentilla, omista-
masta sanottua osaketta sekä merkitsemästä
tai saamasta hänen osuuttaan osakepää-
omassa vastaavaa määrää uusia osakkeita
älkөөnkä rajoittako sitä uusien osakkei-
den merkitsemis- tai saantioikeutta, mikä
osakkeenomistajalla siihen aikaan, kun hän
sai osakkeen, yhtiöjärjestyksen mukaan oli.
Mainitun määräyksen estämättä olkoon
niinikään sillä, joka on menettänyt Suomen
kansalaisuuden, suomalaisessa yhtiössä edel-
leen ne oikeudet, mitkä hänellä sitä ennen
oli.

6 §.

Suomalaisella yhtiöllä, osuuskunnalla ja
yhdistyksellä olkoon, 2 §:n säännösten estä-
mättä, oikeus hankkia omakseen kau-
punkikiinteistö, muu alue, joka on tarkoi-
tettu pääasiallisesti tontiksi tai varastopai-
kaksi, olipa sillä rakennuksia tai ei, pie-
nehkö hiekan-, soran- tai savenottopaikka,
pienehkö kivilouhimo, turvesuo, jonka
pinta-ala ei ole yli kahdenkymmenen heh-
taarin, sekä koski, josta säännöittämättömän
keskimatalaveden aikana ei voida saada
enempää kuin sata turbiinihevosvoimaa, jos
maaherra harkitsee sellaisen omaisuuden
olevan yhtiön, osuuskunnan tai yhdistyksen
toiminnalle tarpeellisen.

7 §.

Älkööt 1 ja 2 §:n säännökset estäkö ulosottuhuutokaupassa huutamasta kiinteistöä tai vallattua kivennäislöydöstä.

Jos 1 tai 2 §:ssä mainittu henkilö, yhtymä, laitos tai säätiö on ulosottuhuutokaupassa huutanut kiinteistön tai löydöksen, ilmoittakoon huutokaupantoinittaja viipymättä siitä, milloin kiinteistö on huudettu, maaherralle ja, kun löydös on huudettu, kauppa- ja teollisuusministeriölle; merkitkään myös huutokaupan perusteella annettavaan kauppakirjaan huomautuksen siitä, mitä 8 §:ssä säädetään.

Jos huutokaupantoinittaja ei tiedä, onko henkilö, yhtymä, laitos tai säätiö sellainen, josta 1 tai 2 §:ssä puhutaan, eikä siitä ole tuotu hänelle selvitystä, hankkikoon huutokaupantoinittaja selvityksen ostajan kustannuksella.

8 §.

Jos kiinteistö tai vallattu kivennäislöydös on hankittu siten kuin 7 §:ssä sanotaan, on se jälleen luovutettava niin aikaisin, että ehditään kiinteistön saannolle hakea lainhuudatusta tai löydöksen luovutuksesta ilmoittaa kauppa- ja teollisuusministeriölle kolmessa vuodessa siitä kun ulosottuhuutokauppa on saanut lainvoiman, ellei ostaja sitä ennen ole hankkinut itselleen oikeutta edelleen pitää hankkimaansa kiinteistöä tai löydöstä taikka ne seikat, jotka rajoittavat ostajan oikeutta hankkia kiinteistö tai löydös, ole lakanneet olemasta.

Jos kolme vuotta on kulunut siitä kun huutokauppa on saanut lainvoiman eikä ostaja sitä ennen ole saanut oikeutta edelleen pitää kiinteistöä tai löydöstä eivätkä myöskään ostajan kiinteistön tai löydöksen hankkimisoikeutta rajoittavat seikat ole lakanneet olemasta, määrätköön maaherra, ellei oikeuden lainhuudatuspöytäkirjasta käy ilmi, että kiinteistö on luovutettu, tai ellei kauppa- ja teollisuusministeriölle ole tehty sellaista ilmoi-

tusta löydöksen luovutuksesta, jonka se katsoo voivansa hyväksyä, kiinteistön tai löydöksen myytäväksi omistajan lukuun julkisella huutokaupalla; ja olkoon tämä määräys pysyvä, vaikka sanottu omaisuus sittemmin havaittaisiin toiselle luovutetuksi.

9 §.

Milloin 1 tai 2 §:ssä mainittu henkilö, yhtymä, laitos tai säätiö on ulosottuhuutokaupassa huutanut kiinteistön suojellakseen saamistaan tai oikeuttaan, jonka vakuutena kiinteistö on kiinnityksen tai sen oikeuden nojalla, mikä on maksamattomalla kauppahinnalla, voi valtioneuvosto, jos esitetään selvitys siitä, että kiinteistöä ei todennäköisesti voida 8 §:ssä säädetyssä ajassa tappiotta luovuttaa, hakemuksesta myöntää ostajalle luovuttamisajan pidennystä.

10 §.

Jos tämän lain tullessa voimaan suomalainen osakeyhtiö, jonka osakkeet on asetettu määrätyle henkilölle, omistaa Suomessa kiinteätä omaisuutta yli viidensadan hehtaarin, siihen lukematta sellaisen kiinteistön osuutta jaossa jakamatta tai yhteisesti käytettäväksi jätettyyn alueeseen, taikka sellaisen kosken tai sen osan, josta säännöittämättömän keskimatalaveden aikana voidaan saada enemmän kuin viisisataa turbiinihevosvoimaa, tahi jos sellainen osakeyhtiö ennen tämän lain voimaantulemista saadun oikeuden nojalla omistaa vallatun kivennäislöydöksen Suomessa, ei Suomen kansalaisten taikka suomalaisten yhtiöiden, osuuskuntien, yhdistysten tai muiden yhtymien tahi laitosten tai säätiöiden tämän lain voimaantullessa siinä yhtiössä omistamia tai merkitsemiä osakkeita eikä yhtiössä osakepääoman korottamisen johdosta liikkeeseen laskettavia osakkeita saa merkitsemällä eikä luovutuksen nojalla hankkia ulkomaan kansalainen eikä ulkomaalainen yhtymä, laitos tai säätiö eikä myöskään suomalainen yhtiö, osuuskunta

tai yhdistys, jolla 2 §:n säännösten mukaan on vain valtioneuvoston luvalla oikeus hankkia kiinteistö tai löydös; kuitenkin ei se, mitä tässä on sanottu, estä osakkeenomistajaa merkitsemästä eikä saamasta hänen osuuttaan entisessä osakepääomassa vastaavaa määrää uusia osakkeita, eikä rajoita sitä uusien osakkeiden merkitsemistä tai saantioikeutta, joka tämän lain voimaantullessa yhtiöjärjestyksen mukaan oli osakkeenomistajalla.

Yhtiön hallituksen tulee tehdä 1 momentissa mainitun rajoituksen alaisista osakkeista annettuihin osakekirjoihin rajoitusta ilmaiseva merkintä sekä merkitä osakeluetteloon, mihin osakekirjoihin on tehty sellainen merkintä. Tehdäkseen merkinnän niihin osakekirjoihin, jotka tämän lain voimaantullessa ovat liikkeeseen laskettuja, on hallituksen vaadittava, että sanotut osakekirjat on kolmen kuukauden kuluessa siitä lukien sille annettava. Ennenkuin osakekirja on merkintää varten annettu hallitukselle, älköön voittoa jaettako sille tai niille osakkeille, joista osakekirja on annettu.

Jos yhtiö ei enää omista 1 momentissa mainittua omaisuutta, on valtioneuvostolla yhtiön anomuksesta valta määrätä, ettei tämän pykälän säännöksiä ole yhtiöön sovellettava. Määrättyyn yhtiöön nähden voi valtioneuvosto muutenkin myöntää poikkeuksen, mikäli 1 momentissa on rajoitettu oikeutta määrätä eräistä osakkeista.

11 §.

Jos sellaisen osakeyhtiön yhtiöjärjestykseen, josta puhutaan 10 §:ssä, on otettu 2 §:n 4 kohdassa mainittu määräys, voidaan osake, jonka omistamista määräys ei rajoita, hankkia 10 §:n säännösten estämättä.

12 §.

Jos osuuskunnan tai yhdistyksen säännöissä on sellainen ehto, josta 2 §:n 2 kohdassa puhutaan, älköön sääntöjä siltä kohdalta muutettako valtioneuvoston suostu-

muksetta. Valtioneuvosto harkitkoon myös, saako osakeyhtiön yhtiöjärjestyksestä, jossa on sanotun pykälän 4 kohdassa mainittu määräys, siltä kohdalta muuttaa.

13 §.

Hakemus 1, 2 tai 8 §:ssä edellytetyn luvan myöntämisestä kiinteistön hankkimiseen tai edelleen pitämiseen taikka 6 §:ssä mainitun tutkimuksen toimittamisesta on annettava sen läänin maaherralle, jossa kiinteistö on. Jos muissa kuin 8 §:ssä edellytetyissä tapauksissa luovutuskirja on jo olemassa, annettakoon hakemus luovutuskirjan tai sen jäljennöksen ohella kolmessa kuukaudessa luovutuskirjan allekirjoittamisesta lukien.

Jos valtioneuvoston lupaa haetaan, lähetetään maaherra, hankittuaan kaupungin- tai kunnanvaltuuston lausunnon, asiakirjat oman lausuntonsa ohella valtioneuvostolle. Tarkemmat määräykset selvityksestä, joka sellaisessa asiassa on liitettävä hakemukseen, antaa valtioneuvosto.

14 §.

Joka tahtoo 1, 2 tai 8 §:n mukaan hakea lupaa saada vallata kivennäislöydös taikka hankkia, edelleen pitää tai käyttää vallattua löydöstä, antakoon hakemuksensa valtioneuvostolle.

Hakemus luvan myöntämisestä löydöksen valtaamiseen tai vallatun löydöksen hankkimiseen on tehtävä samalla kuin pyydetään valtauskirjaa tai ilmoitetaan saannosta. Viimeksimainittu hakemus on tehtävä siinä ajassa, jonka kuluessa valtauskirjan luovutuksesta on valtaus- ja kaivossäännön mukaan kauppa- ja teollisuusministeriölle ilmoitettava.

15 §.

Jos hakemusta luvan myöntämisestä kiinteistön tai kivennäislöydöksen hankkimiseen ei ole tehty niinkuin 13 tai 14 §:ssä on säädetty tai jos hakemus on hylätty eivätkä ne seikat, jotka rajoittavat asianomaisen

oikeutta hankkia kiinteistö tai löydös, ole lakanneet olemasta, on maaherran, ellei näytetä, että kiinteistö tai löydös on siinä ajassa, jossa lupa olisi ollut haettava, tai, jos lupaa on haettu, kuudessa kuukaudessa siitä lukien, kun hakemus on hylätty, luovutettu edelleen jollekin, jolla on oikeus sen hankkimiseen, viivytyksettä määrättävä kiinteistö tai löydös hankkijan lukuun myytäväksi julkisella huutokaupalla; ja olkoon tämä määräys pysyvä, vaikka sanottu omaisuus olisi mainitun ajan kuluttua toiselle luovutettu.

Mitä 1 momentissa on säädetty on vastaavasti sovellettava, jos 6 §:ssä mainitun tutkimuksen toimittamista ei ole pyydetty niinkuin 13 §:ssä on sanottu tai jos omaisuus toimitetussa tutkimuksessa on havaittu hakijan toiminnalle tarpeettomaksi.

Sillä, joka kiinteistön tai löydöksen on luovuttanut, älköön olko oikeutta moittia saantoa sillä perusteella, että se on tämän lain säännösten vastainen.

16 §.

Lupa, josta 1, 2 tai 8 §:ssä puhutaan, voidaan antaa joko ehdoitta taikka niillä ehdoilla, jotka valtioneuvosto yleisen edun vuoksi ja erittäinkin valtiotalouden kannalta katsoo tarpeelliseksi määrätä.

17 §.

Jos lainvoimaisella tuomioistuimen päätöksellä on todettu, että joku, jolla on saanto kiinteistöön, on jollekin, jonka kiinteistön-hankkimisoikeus on tässä laissa säädettyjen rajoitusten alainen, välikätenä siten, että kiinteistöä hallitaan pääasiallisesti tämän lukuun, on maaherran, ellei kiinteistöä kuuden kuukauden kuluessa luovuteta jollekin, jolla on oikeus sen hankkimiseen, määrättävä, että se on omistajan lukuun myytävä julkisella huutokaupalla; ja olkoon tämä määräys pysyvä, vaikka kiinteistö olisi mainitun ajan kuluttua toiselle luovutettu.

Milloin tuomioistuimen lainvoimaisella päätöksellä on todettu, että se, jolla on val-

latun kivennäislöydöksen käyttämisoikeus, käyttää löydöstä sellaisen välikätenä, jonka oikeutta löydöksen käyttämiseen on tässä laissa rajoitettu, olkoon sillä, joka on luovuttanut sanotun oikeuden, valta purkaa siitä tehty sopimus. Ellei sopimusta viivytyksettä pureta tai jos jonkun, joka on vallannut löydöksen tai hankkinut vallatun löydöksen, on todettu hallitsevan sitä sellaisena välikätenä kuin edellä on sanottu, on mitä 1 momentissa on säädetty vastaavasti sovellettava. Jos löydöstä tai käyttämisoikeutta ei saada huutokaupassa myydyksi, katsottakoon oikeus löydökseen tai käyttämisoikeus rauenneeksi.

Kanne välikäsisuhteen toteamisesta on virallisen syyttäjän tehtävä sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä kiinteistö tai löydös on. Tuomioistuimen on päätöksestään viivytyksettä toimitettava jäljennös maaherralle.

Kun välikäsisuhteen toteamisesta tehty, kiinteistöä koskeva kanne ensimmäisen kerran otetaan tuomioistuimessa käsiteltäväksi, on siitä tehtävä merkintä kiinnitysasiainpöytäkirjaan.

18 §.

Huutokaupan suhteen, joka toimitetaan 8 §:n 2 momentin taikka 15 tai 17 §:n nojalla, on, jälempänä tässä pykälässä mainituin poikkeuksin, soveltuvilta osin noudatettava, mitä ulosottohuutokaupasta on säädetty.

Kiinteistöä älköön myytävä 1 tai 2 §:ssä mainitulle henkilölle, yhtymälle, laitokselle tai säätiölle, ellei tämä ennakolta ole saanut oikeutta sen hankkimiseen. Ellei huutokaupantoimittaja tiedä, onko se, joka huutokaupassa on tehnyt korkeimman tarjouksen, sellainen henkilö, yhtymä, laitos tai säätiö, jolle kiinteistön saa myydä, eikä siitä ole hänelle ennen huutokaupan päättymistä esitetty selvitystä, hankkikoon siitä huutokaupan päätyttyä selvityksen tarjouksentekijän kustannuksella. Jos tällöin käy selville, että tällä ei ole oikeutta hankkia kiinteistöä,

ämisoikeus,
tenä, jonka
on tässä
joka on
valta pur-
sopimusta
m, joka on
inut valla-
hallitsevan
lellä on sa-
n säädetty
tydöstä tai
tokaupassa
löydökseen

misesta on
paikkakun-
inteistö tai
päättökses-
jäljennös

esta tehty,
isen kerran
täväksi, on
siainpöytä-

toimitetaan
17 §:n no-
issä maini-
sin nouda-
sta on sää-

tai 2 §:ssä
laitokselle
ole saanut
huutokau-
ka huuto-
tarjouksen,
tai säätiö,
ä siitä ole
ymistä esi-
huutokau-
ksentekijän
elville, että
kiinteistöä,

toimitettakoon uusi huutokauppa, jonka suhteen olkoon vastaavasti voimassa, mitä ulosottolain 5 luvun 45 §:n 2 momentissa on säädetty. Kun huutokauppa toimitetaan 17 §:n nojalla, älköön myöskään kiinteistön omistajalla olko oikeutta huutaa kiinteistöä.

Kuulutuksessa ja kutsumuskirjeessä, joka kiinteistön huutokaupasta annetaan, on huomautettava, että huutokauppa toimitetaan tämän lain nojalla ja että oikeus kiinteistön huutamiseen on 2 momentissa mainituin tavoin rajoitettu; älköönkä huutokaupassa noudatettako säännöksiä alimmasta sellaisessa myynnissä hyväksyttävästä tarjouksesta, vaan ne velat, joista kiinteistö velkojainluettelon mukaan on vastaava, siirtyvät, mikäli ne tarjotusta kauppahinnasta tulisivat täydelleen maksetuiksi, muutta mutkitta ostajan vastattaviksi, jos ne muuten ulosottolain mukaan saadaan siten vastattaviksi ottaa.

Mitä 2 ja 3 momentissa on säädetty olkoon soveltuvalta osin noudatettavana, kun huutokaupalla myydään kivennäislöydös tai löydöksen käyttämisoikeus.

19 §.

Milloin joku, jonka oikeus kiinteistön hankkimiseen on tässä laissa säädettyjen rajoitusten alainen, on ennakolta lupaa hankkimatta tehnyt kiinteistöstä, jonka luovutus ei tapahdu ulosottohuutokaupassa, luovutus-sopimuksen, älköön hänellä, ennenkuin on saanut luvan mainitun kiinteistön hankkimiseen, olko oikeutta hakkauttaa kiinteistöltä metsää muuten kuin kotitarpeeksi tai luovuttaa toiselle hakkuuoikeutta. Jos kiinteistö on hankittu siten kuin 7 §:ssä sanotaan, olkoon omistajalla oikeus maatalousministeriön luvalla käyttää metsää yli kotitarpeen.

Tuomioistuin, jossa on käsiteltävänä kanne sellaisen välikäsisuhteen toteamisesta, josta 17 §:n 1 momentissa puhutaan, voi kieltää sekä sitä, joka on välikätenä, että sitä, jonka hyväksi sellainen suhde on olemassa, hak-

kauttamasta metsää kiinteistöltä yli kotitarpeen; ja on kiello voimassa myöskin sen suhteen, jolle jompikumpi heistä on luovuttanut hakkuuoikeuden. Ennenkuin toteamiskanne on otettu tuomioistuimessa käsiteltäväksi, on maaherralla valta antaa tällainen kiello.

Kiello, joka on annettu 2 momentin nojalla, käy heti noudatettavaksi, mutta raukeaa, ellei sitä ole ennemmin peruutettu, milloin se on maaherran antama, jos kanetta välikäsisuhteen toteamisesta ei ole pantu vireille kolmenkymmenen päivän kuluessa kiellon antamisesta taikka kun toteamiskanne on otettu tuomioistuimessa käsiteltäväksi, ja milloin tuomioistuin on antanut kiellon, kun lainvoimaisella päätöksellä on todettu, että välikäsisuhdetta ei ole olemassa. Tuomioistuimen välipäätöksellä antamasta kiellosta saadaan erikseen valittaa.

20 §.

Jos osakeyhtiön yhtiöjärjestyksessä on sellainen määräys, josta 2 §:n 4 kohdassa puhutaan, on osakkeen saanto, joka on sanotun määräyksen vastainen, mitätön.

21 §.

Jos ulkomaan kansalainen, joka Suomessa omistaa kiinteistön tai kivennäislöydöksen tahi käyttää löydöstä, ei asu Suomessa, tulee hänellä olla paikkakunnalla asuva Suomen kansalainen asiamiehenä, joka on sekä oikeutettu että velvollinen päämiehensä poissaollessa kiinteistöä tai löydöstä koskeissa asioissa päämiehensä puolesta ottamaan vastaan haasteita, kutsumuja ja muita tiedoksiantoja sekä vastamaan tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa. Sellainen ulkomaan kansalainen on myös velvollinen ilmoittamaan sen läänin maaherralle, jossa kiinteistö tai löydös on, asiamiehen nimen ja oleskelupaikan sekä asiamiehen vaihdoksen. Jos jotain siitä laiminlyödään, voi maaherra määrätä ulkomaalaiselle asiamiehen.

Mitä 1 momentissa on säädetty ulkomaan kansalaisesta sovellettakoon myös ulkomalaiseen yhtymään, laitokseen ja säätiöön.

Maaherrat pitäkoot tässä pykälässä mainituista asiamiehistä luetteloa, johon asiamiehet merkitään kunnittain.

22 §.

Poliisiviranomaisten on, kunkin piirissään, valvottava, ettei kiinteistöjä hankita eikä kivennäislöydöksiä hankita tai käytetä vastoin tämän lain säännöksiä ja ettei 17 §:ssä mainittuja välikäsisuhteita ole olemassa.

23 §.

Yhtiön hallituksen jäsen, joka jättää täyttämättä, mitä 10 §:n 2 momentissa on säädetty tai vastoin sanotun lainkohdan määräystä antaa jakaa voittoa osakkeenomistajalle, tuomittakoon sakkoon tai enintään yhden vuoden vankeuteen, ellei muualla ole siitä ankarampaa rangaistusta säädetty.

Sama olkoon laki, jos yhtiön hallituksen jäsen luovuttaa hallustaan osakekirjan, johon ei ole tehty 10 §:n 2 momentissa säädettyä merkintää, taikka vastoin parempaa tietoaan antaa tehdä osakeluetteloon väärän merkinnän seikasta, josta mainitussa lainkohdassa puhutaan.

24 §.

Joka lupaa hankkimatta vastoin tässä laissa olevaa kieltoa käyttää kivennäislöydöstä, rangaistakoon sakolla.

Jos löydöstä on käytetty 1 momentissa mainitulla tavalla yhden vuoden aikana, menetettäköön, jos löydöksen omistavat useat yhteisesti, se osuus, jonka puolesta löydöstä on käytetty, toisille osakkeille; jos toisia osakkaita ei ole, katsottakoon oikeus löydökseen sanotun ajan päättyessä menetetyksi.

25 §.

Joka rikkoo 19 §:ssä säädetyn tai sen no-

jalla annetun metsänhakkuukiellon, rangaistakoon sakolla.

Jos vastoin kieltoa kaadettuja puita ei vielä ole viety pois kiinteistöltä tai jos ne, milloin niin on tapahtunut, vielä ovat hakkuuttajan hallussa, on ne sekä muissa tapauksissa niiden arvo tuomittava valtiolle menetetyksi.

26 §.

Mikäli eräänlaisten yhtiöiden, osuuskuntain ja yhdistysten oikeudesta hankkia kiinteistöjä on muualla ankarampia määräyksiä, noudatettakoon niitä edelleen.

27 §.

Tässä laissa yhtiöille, osuuskunnille ja yhdistyksille säädettyjä kiinteistön, vallatun kivennäislöydöksen ja eräänlaisten yhtiöiden osakkeiden hankkimisoikeuden sekä kivennäislöydöksen valtaamis- ja käyttämisoikeuden rajoituksia älköön sovellettakoon suomalaisiin pankkiyhtiöihin, säästöpankeihin, vakuutusyhtiöihin, vakuutusyhdistyksiin, hypoteekkiyhdistyksiin, työntekijäin apukassoihin ja työttömyyskassoihin eikä suomalaisiin osuuskuntiin ja yhdistyksiin, joiden tarkoituksena on tilattoman väestön maanhankinnan edistäminen.

Älköön myöskään osakkeiden hankkimiseen 1 momentissa mainituissa yhtiöissä sovellettakoon 10 §:n säännöksiä, vaikkakin sellaiset yhtiöt tämän lain tullessa voimaan omistaisivat sanotussa pykälässä mainittua omaisuutta.

28 §.

Tämä laki tulee voimaan — — — — —

Tällä lailla kumotaan 25 päivänä helmikuuta 1851 annettu asetus, joka koskee ehtoja kiinteän omaisuuden hallitsemiselle Suomessa, sekä siihen tehdyistä muutoksista 13 päivänä helmikuuta 1920 annettu laki ja 11 päivänä maaliskuuta 1879 annettu asetus, joka sisältää lisäyksen ensiksi mainittuun asetukseen, niin myös 12 päivänä marraskuuta 1883 annetun valtaus- ja kaivoslain 9 §.

Laki

ulkomaalaisen oikeudesta ruveta yhtiömieheksi avoimeen ja henkilökohtaisesti vastuunalaiseksi yhtiömieheksi kommandiittiyhtiöön.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään täten:

Ulkomaalainen älköön Suomessa, vaikkakin hän on saanut luvan harjoittaa täällä elinkeinoa, valtioneuvoston luvatta tehkö sopimusta avoimen yhtiön perustamisesta tai siihen liittymisestä älköönkä myöskään henkilökohtaisesti vastuunalaiseksi yhtiömieheksi ruveten kommandiittiyhtiön perustamisesta tai liittymisestä sellaiseen yhtiöön.

Haettaessa 1 momentissa mainittua lupaa on näytettävä, että yhtiön perustamisesta tai siihen liittymisestä on tehty sopimus, joka tulee voimaan samalla kuin lupa on annettu.

Tämä laki tulee voimaan — — — — —

Laki

osakeyhtiöistä 2 päivänä toukokuuta 1895 annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan täten osakeyhtiöistä 2 päivänä toukokuuta 1895 annetun lain 3, 17, 21, 27, 32 ja 34 § näin kuuluviksi:

3 §.

Jos osakeyhtiö perustetaan määrätyn ajaksi, tahi jos on sallittava muuttaa määrätynlaisia osakkeita toisenlaisiksi, taikka jos joillekin osakkeille määrätään etuoikeus ennen muita joko jako-osan saantiin tahi muussa kohden, säädettäköön siitä yhtiöjärjestyksessä.

Sama olkoon laki, jos joku osa vuotuisesta voitosta on pantava erilleen tahi jos yhtiökokoukselle pidätetään jokin muu oikeus päättää vuosivoiton käyttämisestä, kuin 22 §:ssä säädetään.

Jos yhtiöjärjestykseen on otettu sellainen osakkeiden siirtämistä rajoittava ehto, josta puhutaan 32 §:n 2 momentissa, eikä tämä koske kaikkia osakkeita, on ne osakkeet, joiden suhteen sellainen ehto on voimassa, yhtiöjärjestyksessä mainittava.

17 §.

Kaikista osakeyhtiöön kuuluvista yhtiöosuuksista tulee sen hallituksen pitää osakeluetteloa, jossa ilmoitetaan kunkin osakkeen numero ja laatu, osakkeelta suoritettut maksut, onko osakekirje annettu ja milloin, sekä, jos osakekirje ei ole haltijalle asetettu, omistajan nimi, sääty, asuinpaikka ja kansalaisuus, niin myös, milloin 32 §:n 2 momentissa mainittu osakkeiden siirtämisoikeuden rajoitus ei koske kaikkia osakkeita, mihin osakkeihin nähden sellainen rajoitus on voimassa.

Osakeluettelo on pyydettyessä näytettävä viranomaisille ja yhtiön osakkeenomistajille.

21 §.

Ennenkuin osakeyhtiö on säädettyssä järjestyksessä purettu, älköön osakkeenomis-

tajille jaettako muuta kuin se voitto, joka asianmukaisesti vahvistetun tilinpäätöksen mukaan on olemassa edelliseltä toimintavuodelta, mikäli tätä voittoa ei ole yhtiöjärjestyksen mukaan säästöön pantava.

Jos osakeyhtiön perustamisen jälkeen yhtiöjärjestykseen on otettu sellainen ehto, josta 32 §:n 2 momentissa puhutaan, älköön voittoa jaettako sellaiselle osakkeelle, jota ehto koskee, ennenkuin osakkeesta annettu osakekirje on ehdosta tehtävää merkintää varten annettu yhtiön hallitukselle.

Älköön osakeyhtiö ostako tahi pantiksi ottako omia osakkeitansa.

Se, mitä nyt on sanottu, ei kuitenkaan estä, yhtiöjärjestyksessä tehdyn ehdon mukaan taikka niissä tapauksissa, jotka 27 §:n 4 ja 30 §:n 5 momentissa mainitaan, osakepääomaa vähentämättä, sen yli säästyneillä varoilla lunastamasta osaketta yhtiölle.

Kun osake on yhtiölle lunastettu, on se osakeluettelosta poistettava ja osakekirje tehtävä kelpaamattomaksi.

27 §.

Yhtiöjärjestykseen saadaan yhtiökokouksessa tehdä muutoksia päätöksellä, jota on kannattanut kolme neljättä osaa kaikista kokouksessa edustetun osakepääoman äänistä, ellei yhtiöjärjestyksessä ole toisin määrätty.

Ellei yhtiöjärjestyksessä sitä myönnetä, älköön yhtiökokous kuitenkaan tehkö sellaista päätöstä, joka välittömästi koskee osakkeenomistajan osaa yhtiön omaisuuteen tahi hänen oikeuttansa voittoon muutoin kuin 22 §:n 2 momentissa mainitussa tapauksessa, tai hänen velvoittamistansa suorittamaan lisämaksua yhtiöön.

Jos päätös, jolla yhtiöjärjestykseen on otettu 32 §:n 2 momentissa mainittu ehto, ei koske yhtiön kaikkia osakkeita, eivätkä osakkeenomistajat sovi siitä, mihin osakkeihin ehtoa on sovellettava, ratkaistakoon se arpomalla, joka toimitetaan yhtiökokouksessa heti kun päätös asiasta on tehty.

Jos muutos tarkoittaa yhdistymistä toiseen yhtiöön, pääasiallista muutosta yhtiön tarkoitukseen taikka sen pysyttämistä yli määrätyn yhtiökauden, älköön sitä päätettäväksi muutoin kuin siten, että osakkeenomistaja, joka on sellaista toimenpidettä kokouksessa vastustanut, saa yhtiöltä tahi toiselta osakkeenomistajalta lunastuksen yhtiöosuudestaan sen arvon mukaan, joka sillä viimeisen tilinpäätöksen mukaan on.

Sellaisen yhtiön yhtiöjärjestyä, joka on perustettu jotakin muuta tarkoitusta kuin metsäntuotteita raaka-aineena käyttävän teollisuuden taikka puutavarakaupan harjoittamista varten, älköön olko lupa muuttaa siten että yhtiön tarkoitus tulee olemaan mainitunlaisen teollisuuden tai kaupaliikkeen harjoittaminen.

32 §.

Osakkaalla olkoon valta siirtää osakkeensa toiselle, ellei laissa tai yhtiöjärjestyksessä toisin säädetä; kuitenkin älköön siirto olko voimassa yhtiötä vastaan, ennenkuin uusi omistaja on osakeluetteloon kirjoitettu; ja olkoon yhtiöllä valta tutkia siirron pätevyyttä sellaista kirjoittamista pyydettyä.

Jos yhtiöjärjestyksessä on tehty ehto siitä, että osake, kun se toiselle siirretään, on osakkaille lunastettavaksi tarjottava, tai muu ehto, joka rajoittaa osakkaan oikeutta siirtää osakkeensa toiselle, on sellainen ehto, jotta se olisi pätevä, osakekirjeeseen pantava.

Osakkeen siirto saa tapahtua siten, että siirtäjä kirjoittaa vain nimensä osakekirjeeseen.

34 §.

Osakeyhtiötä edustaa yhtiön ulkopuolella olevia ja yksityistä osakkeenomistajaa kohtaan se tahi ne toimitsijat, jotka ovat yhtiön hallituksena, paitsi mikäli 2 luvussa tai tässä alempana toisin säädetään. Hallitus sijaitsee yhtiön kotipaikassa, ja tulee hallituksen jäsenten olla tässä maassa asuvia

mistä toista yhtiön ämistä ylitä päätetsiten, että toimen-, saa yhtiäältä luarvon muunpäättöksen

tä, joka on tusta kuin käyttävän aupan harlupa muut- s tulee ole- n tai kaup-

i osakkeensa rjestyksessä n siirto olko enkuin uusi rjoitettu; ja iirron päte- vyydettessä. ty ehto siitä, irretään, on rjottava, tai aan oikeutta ellainen ehto, jeeseen pan-

a siten, että isä osakekir-

ön ulkopuo- keenomistajaa t, jotka ovat äli 2 luvussa letään. Halli- assa, ja tulee maassa asuvia

Suomen kansalaisia, ellei valtioneuvosto jossain tapauksessa anna lupaa siihen, että hallitukseen voi osaksi, ei kuitenkaan suuremaksi kuin kolmanneksi osaksi hallituksen jäsenten koko luvusta, kuulua ulkomaalaisia tai ulkomaalla asuvia Suomen kansalaisia.

Yhtiöjärjestyksessä määrättäköön, saavatko ja missä määrin yksi tahi useammat toimitsijoista, ilman toisten myötävaikutusta, toimia yhtiön puolesta, tai saavatko toimitsijat jollekulle keskuudestansa taikka muulle henkilölle antaa toimeksi juoksevain asiain hoitamisen taikka muuten määrätyn osan hallinnosta; sellaista toimivaltaa alkoon annettako muulle kuin tässä maassa asuvalle Suomen kansalaiselle, ellei valtio-

neuvosto jossain tapauksessa anna siihen lupaa.

Tämä laki tulee voimaan — — — — —

Jos tämän lain tullessa voimaan muu kuin tässä maassa asuva Suomen kansalainen on osakeyhtiön hallituksen jäsenenä tai jos muulla kuin täällä asuvalla Suomen kansalaisella on sellainen toimivalta, josta 34 §:n 2 momentissa puhutaan, ja jos ei yhdessä vuodessa lain voimaantulemisesta haeta valtioneuvostolta lupaa saada pysyttää kysymyksessäoleva henkilö hallituksen jäsenenä tai hänen toimivaltansa tahi jos valtioneuvosto on hylännyt hakemuksen, joka on siinä ajassa tehty, lakatkoon sanottu jäsenyys tai toimivalta.

Laki

kaupparekisteristä sekä toiminimestä ja prokurasta 2 päivänä toukokuuta 1895 annetun asetuksen muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan täten kaupparekisteristä sekä toiminimestä ja prokurasta 2 päivänä toukokuuta 1895 annetun asetuksen 15, 16, 17, 18 ja 24 § näin kuuluviksi:

15 §.

Kauppayhtiön ilmoituksessa on mainittava paitsi toiminimeä:

1:ksi) kaikkien yhtiömiesten täydelliset nimet sekä heidän kansallisuutensa ja kotipaikkansa;

2:ksi) liike, jota yhtiö aikoo harjoittaa;

3:ksi) paikkakunta, missä liikkeen päähallinto sijaitsee.

Jos joku yhtiömiehistä on ulkomaalainen, on ilmoitukseen liitettävä selvitys siitä, että ulkomaalainen on saanut valtioneuvostolta luvan ruveta yhtiömieheksi yhtiöön.

16 §.

Kommandiittiyhtiön ilmoituksessa on mainittava paitsi toiminimeä:

1:ksi) kaikkien sekä persoonallisesti vastuunalaisten että äänettömäinkin yhtiömiesten täydelliset nimet ja heidän kotipaikkansa, niin myös persoonallisesti vastuunalaisten yhtiömiesten kansallisuus sekä kunkin äänettömän yhtiömiehen panoksen määrä;

2:ksi) liike, jota yhtiö aikoo harjoittaa;

3:ksi) paikkakunta, missä liikkeen päähallinto sijaitsee.

Ilmoitukseen on liitettävä yhtiökontrahti sekä, jos joku persoonallisesti vastuunalaisista yhtiömiehistä on ulkomaalainen, sellainen selvitys, josta 15 §:n 2 momentissa puhutaan. Äänettömän yhtiömiehen nimeä ja hänen panoksensa määrää ei kuuluteta.

17 §.

Osakeyhtiön ilmoituksessa on mainittava paitsi toiminimeä:

1:ksi) päivä, milloin yhtiöjärjestys on hyväksytty ja milloin sen vahvistamista koskeva valtioneuvoston päätös on annettu;

2:ksi) yhtiön toimiala;

3:ksi) se paikkakunta Suomessa, joka on pidettävä yhtiön kotipaikkana;

4:ksi) osakepääoman suuruus sekä osakkeiden luku ja nimellisarvo;

5:ksi) ovatko osakkeet asetetut määrättylle henkilölle vai haltijalle;

6:ksi) aika, jonka kuluessa koko osakepääoma viimeistään pitää olla maksettu, ja se vähin määrä siitä, mikä on maksettu ennenkuin yhtiö on ollut oikeutettu toimintaansa aloittamaan;

7:ksi) millä tavoin yhtiökokous on kutsuttava kokoon ja muut tiedonannot osakkeille toimitettavat;

8:ksi) yhtiön hallituksena olevien toimitsijain nimet sekä heidän kansallisuutensa ja kotipaikkansa;

9:ksi) kuka tahi kutka toimitsijoista ovat oikeutetut kirjoittamaan toiminimen sekä heidän kansallisuutensa ja kotipaikkansa.

Ilmoitukseen, joka muuten on laadittava siten kuin osakeyhtiölaissa säädetään, on liitettävä yhtiöjärjestys, sen vahvistamista koskeva valtioneuvoston päätös sekä todistus hallituksen vaalista. Jos yhtiö on perustettu osakekirjoituksen kautta, on myöskin liitettävä sen kokouksen pöytäkirja, jossa yhtiö on päätetty perustettavaksi. Siinä tapauksessa, että valtioneuvosto on antanut sellaisen luvan, josta osakeyhtiölain 34 §:ssä puhutaan, on siitä niinkään annettava todistus.

18 §.

Jos jossakin olosuhteessa, joka on kaupparekisteriin merkitty, tapahtuu muutos, taikka jos toiseen paikkakuntaan, kuin missä pääliikettä harjoitetaan, perustetaan itsenäisen hallinnon alainen haarakonttori, on siitä tehtävä ilmoitus siinä järjestyk-

sessä, kuin toiminimen ilmoittamisesta on säädetty. Jos osakeyhtiön yhtiöjärjestykseen on tehty muutos, on myös tästä tehdyn päätöksen ja valtioneuvoston antaman vahvistuksen päivämäärä ilmoitettava sekä muutos- ja vahvistuskirjat liitettävä sanottuun ilmoitukseen. Jos muutoksella on tehty ehto siitä, että osake, kun se toiselle siirretään, on tarjottava osakkaille lunastettavaksi, tai muu ehto, joka rajoittaa osakkaan oikeutta siirtää osakkeensa toiselle, on ilmoitukseen vielä liitettävä todistus, että ehto on merkitty niihin osakekirjoihin, joita ehto koskee, sekä, milloin ehdolla on kielletty siirtämästä osakkeita määrättyille henkilöille, yhtymille, laitoksille tai säätiöille, hallituksen jäsenten allekirjoittama vakuutus, ettei osakeluettelon mukaan osakkeita ole muiden kuin niiden hallussa, joilla ehdon estämättä on oikeus omistaa osakkeita. Hallituksen jäsenten nimikirjoitusten tulee olla kahden todistajan oikeiksi vahvistamat.

Kun liike lakkaa, olkoon ilmoittaminen sen velvollisuutena, joka siihen aikaan sitä liikettä harjoitti tahi oli vastuunalaisena osakkaana siinä, taikka, kun osakeyhtiöstä on puhe, oli yhtiön hallituksen jäsenenä. Yksityisen elinkeinolaisen kuollessa olkoon ilmoittaminen kuolinpesäosakkaiden velvollisuutena. Jos kauppayhtiö purkaantuu osakkaan taikka kommandiittiyhtiö persoonallisesti vastuunalaisen osakkaan kuoleman takia, olkoon ilmoittaminen, paitsi muiden vastuunalaisten yhtiömiesten, myös vainajan kuolinpesäosakkaiden velvollisuutena.

Muuta muutosta kuin liikkeen lakkauttamista ilmoittamaan on jokainen velvollinen, joka muutoksen jälkeen sitä liikettä harjoittaa tahi on siinä vastuunalaisena osakkaana, taikka, kun on puhe osakeyhtiöstä, on yhtiön hallituksen jäsenenä. Jos itse toiminimessä tapahtuu muutos, on myöskin täydellinen toiminimen ilmoitus tehtävä.

24 §.

Jos kaupparekisteriin pannun toiminimen haltija on määrätyle miehelle antanut valtakirjan ja nimenomaan julistanut sen prokuraksi, toimikoon siten valtuutettu prokuristi kaikessa, mikä päämiehen liikkeen harjoittamiseen kuuluu, hänen puolestaan ja kirjoittakoon hänen toiminimensä; älköön prokuristi kuitenkaan luovuttako päämieheltä hänen kiinteätä omaisuuttaan, älköönkään myöntäkö siihen kiinnitystä, ellei häntä nimenomaan ole siihen valtuutettu. Sama olkoon laki, jos joku muutoin kuin valtakirjalla on todistettavasti osottanut jonkun prokuristiksansa.

Kirjallinen prokura sisältää prokuristille myönnetyn oikeuden itse tai asiamiehen

kautta käyttää päämiehen puhevaltaa oikeuksien ja muiden viranomaisten edessä, niin myös hänen puolestaan tehdä sovintoja, paitsi mitä kiinteään omaisuuteen tulee.

Osakeyhtiön prokuristiksi älköön valtioneuvoston luvatta otettako ulkomaalaista tai ulkomaalla asuvaa Suomen kansalaista.

Tämä laki tulee voimaan — — — — —

Jos lain tullessa voimaan muu kuin tässä maassa asuva Suomen kansalainen on osakeyhtiön prokuristina eikä valtioneuvostolta vuoden kuluessa lain voimaantulemisesta haeta lupaa saada pysyttää kysymyksessä oleva henkilö sanotussa toimessa tai jos siinä ajassa tehty hakemus on hylätty, lakatkoon prokuristin toimivalta.

Helsingissä elokuun 30 päivänä 1928.

Tasavallan Presidentti

LAURI KR. RELANDER.

Oikeusministeri *Torsten Malinen.*